

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ «COVID 19» НА РОЗВИТОК МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯ

Левчук Р.О¹, Матвій І.І.¹

¹ Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Янчук М.Б., д-р економ. наук, проф.

Ключові слова: коронавірус, логістика, мультимодальні перевезення, вантаж.

Світова транспортна сфера в умовах поширення COVID-19 зазнає суттєвих втрат за рахунок дисбалансу вантажопотоків, пов'язаного зі змінами попиту, значним скороченням виробничих потужностей і припиненням виробництва у зв'язку з закриттям кордонів між країнами і введенням режиму самоізоляції і значних обмежень до пересування вантажів і пасажирів.

Рис. 1. COVID-19

В цих умовах світовий логістичний бізнес не в змозі забезпечити безперервність і міцність ланцюжків поставок сировини і готової продукції, що відбивається на таких сучасних тенденціях в міжнародній логістиці, як:

1. Зниження вантажопотоку в світовому і локальному масштабах через закриття кордонів країн, масове закриття торгових точок, зростання курсу долара, ізоляція населення, зниження попиту і купівельної спроможності, а також стану страху і невизначеності у споживачів.

2. Відсутність простих, зрозумілих умов функціонування в умовах карантину для представників логістичного ринку.

Поточна ситуація в логістиці по регіонах світу дуже складна. Так, введення карантину призвело до закриття більшості підприємств в Україні та в Європі, що в свою чергу, вплинуло на спад міжнародних автомобільних перевезень, який становив близько 20% (за песимістичним прогнозом).

В області вантажних авіаперевезень в усьому світі спостерігається зниження попиту на 15%. Так, скасування пасажирських рейсів вплинуло і на збільшення вартості послуг доставки вантажів, оскільки більшість з них раніше доставлялися пасажирськими літаками. На період пандемії вантажні літаки не практично не використовуються авіакомпаніями світу через дуже високу

собівартість. При цьому, тарифи підвищилися більш ніж в 2 рази: від 4 дол/кг, до 11 дол / кг. Можливим рішенням в ситуації, що склалася може бути альтернатива організації мультимодальних (змішаних) перевезень або поширення залізничних перевезень з Китаю [1].

Економічні наслідки пандемії, в першу чергу, торкнулися сфери морських вантажоперевезень з Китаю. Однак останнім часом спостерігається збільшення вантажопотоку в зв'язку з тим, що почали приходити ті вантажі, які довгий час були заблоковані на китайських кордонах, оскільки морські контейнерні лінії ввели додаткову надбавку за вивезення контейнерів по всіх країнах Азії. Також, логістична галузь зіткнулася з проблемою відсутності зворотних контейнерів, що безпосереднім чином вплине на вартість експорту і призведе до його подорожчання, так як виникла необхідність подачі прямих контейнерів. При цьому позитивною тенденцією виявилася поширення процесів цифровізації з більш активним використання системи електронного документообігу в портах тощо.

Щодо вантажних залізничних перевезень, то обсяги порівняно з минулим періодом дещо скоротилися. Згідно з даними Держкомстату України у поточному році обсяги перевезень залізничним транспортом АТ "Укрзалізниця" скоротилися на 4.1%, а умови для пересування вантажних поїздів покращилися через карантин, адже через скорочення пасажирських перевезень, зникли всі перешкоди (звичай пріоритет віддається пасажирським перевезенням) [1].

В логістичній сфері України відчутні проблеми з експортним транспортуванням продуктів харчування, товарів сільського господарства тощо, так як особливо високі ризики стосуються можливого загострення фіто-санітарного контролю експортної продукції в країнах-імпортерах. На тлі зменшення морських, автомобільних та авіаційних перевезень багатьом логістичним провайдером доводиться змінювати сформовані схеми роботи і використовувати більш витратні альтернативні варіанти маршрутів і алгоритмів перевезень. При цьому цікавою альтернативою в нових умовах можуть стати мультимодальні (змішані) перевезення, так, мова йде про перевезення вантажів двома або більше видами транспорту, яке організовується під відповідальністю оператора мультимодальних перевезень на основі єдиного договору. Для авіаційних вантажів новим маршрутним варіантом може стати доставка через європейські хаби, наприклад, через Франкфурт тощо.

При цьому пандемія надала нові можливості для залізничних перевезень, транспортні оператори яких не реагують на зміну попиту збільшенням ставок, у зв'язку з чим цей вид транспорту є найбільш надійним і ефективним складовим ланцюжком в мультимодальних маршрутах при перевезенні товарів між ЄС і Китаєм в умовах, що склалася. Залізничний транспорт, як правило, у віданні держави - його будуть підтримувати. Крім того, саме залізниця в найближчі кілька років стане одним з основних логістичних каналів для забезпечення безперервної торгівлі між Китаєм і Європою тощо.

Список використаних джерел:

1. Логистические тренды 2020–2021 года: влияние пандемии COVID-19 на перевозки [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://cutt.ly/qcsKECW>.